

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри комп'ютерної та програмної інженерії Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Галицького Олександра Вадимовича

про дисертаційне дослідження

СЛОБОДЯНЮК Людмили Володимирівни

«Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами галузей науки. Дисертація присвячена розв'язанню актуальної науково-педагогічної проблеми: формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти. Світові тенденції розвитку сучасного суспільства та технологічні виклики сьогодення зумовлюють нагальну потребу у переосмисленні підходів до професійної підготовки бакалаврів з комп'ютерної інженерії, а саме у закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО). Ці навчальні заклади є важливим етапом у підготовці фахівців середньої ланки, які мають володіти не лише базовими теоретичними знаннями, а й практичними навичками для ефективної роботи у галузі інформаційних технологій. Сьогодні комп'ютерна інженерія є однією з найбільш динамічних галузей, тому програми підготовки у ЗФПО потребують постійного оновлення з акцентом на реальні потреби роботодавців та швидкі зміни у технологіях. ЗФПО мають створювати середовище, яке поєднує навчальну і виробничу практику, щоб здобувачі освіти могли одразу застосовувати здобуті знання для вирішення конкретних завдань в ІТ-галузі. Таким чином, заклади фахової передвищої освіти відіграють стратегічну роль у підготовці конкурентоспроможних фахівців з комп'ютерної інженерії.

Існуюча традиційна система професійної підготовки **майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти** не повною мірою здатна забезпечити потребу в підготовці конкурентоздатних фахівців з комп'ютерної інженерії. На заваді повноцінному

освітньому процесу постають певні суперечності, які потребують нагального вирішення між:

- теоретичними та практичними аспектами навчання, між традиційними та інноваційними методами, а також між розвитком технічних знань та soft skills, вимагають пошуку ефективних шляхів інтеграції цих компонентів в освітній процес;
- мотивацією здобувачів освіти до навчання та рівнем їхньої професійної підготовленості;
- індивідуальними потребами студентів і вимогами стандартів навчання, а також здатність навчальних закладів швидко реагувати на зміни в IT-сфері та на ринку праці.

Незважаючи на різноманітність наукових досліджень та їх беззаперечну важливість, проблема формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти не була предметом наукових досліджень, тому виникає необхідність у більш детальному аналізі та обґрунтуванні актуальної моделі формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти, удосконалення шляхів їх впровадження в освітній процес ЗФПО.

Дисертаційне дослідження виконано згідно з планом наукової діяльності кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки Педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова за темою «Психолого-педагогічні основи формування національно-культурної ідентичності дітей та студентської молоді України в умовах воєнно-політичних, соціально-економічних, інформаційних викликів XXI століття» №0120U001013.

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 2 від 28.09.2023 р.).

Нові факти, одержані здобувачкою. Даючи оцінку головним здобуткам

наукового дослідження, варто акцентувати увагу на результатах, що мають наукову новизну, а саме:

- дисертанткою сформульовано й науково обґрунтовано теоретичні основи та структуру процесу формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти;
- розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти, яка складається із сукупності чотирьох взаємопов'язаних блоків, що забезпечують її функціонування: концептуального, змістово-технологічного, компетентнісного, діагностичного;
- визначено організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти (створення мотиваційно-ціннісного середовища в навчальному процесі закладу фахової передвищої освіти для вироблення у студентів ціннісного ставлення до опанування фаху фахівця з комп'ютерних технологій; використання інноваційних технологій навчання для формування у майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії професійно-практичного компоненту професійної компетентності;
- розвиток soft skills майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії (комунікативних здібностей, лідерських якостей, тайм-менеджменту, резильєнтності, емоційного інтелекту, емпатійності, навичок командної роботи) засобами тренінгових та проєктних технологій);
- удосконалено зміст, форми, методи організації та навчально-методичне забезпечення процесу формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти; подальшого розвитку набули шляхи удосконалення

формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти засобами розроблення відповідних методичних рекомендацій.

Практична значущість роботи полягає у розробленні та впровадженні в освітній процес закладів фахової передвищої освіти структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти; використанні діагностичного інструментарію для вимірювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти; методичних рекомендацій щодо формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані в дисертаційному дослідженні, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій сформульованих у дисертаційному дослідженні, їхня достовірність забезпечені:

- професійним вирішенням автором низки наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження, та адекватністю структурно-логічної схеми дослідження визначеній меті: кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний із попереднім і доповнює його;
- використанням широкої джерельної бази за темою дисертаційного дослідження й достатнім масивом аналітичних даних.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Дисертаційне дослідження Л.В. Слободянюк має чітко вибудовану структуру, відзначається логічною цілісністю та послідовністю викладу наукового матеріалу. Робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Побудова тексту відповідає логіці дослідження та послідовності вирішення поставлених у дослідженні

завдань.

У вступі обґрунтовано важливість досліджуваної теми, сформульовано мету й завдання роботи, окреслено об'єкт, предмет і методологічні підходи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення здобутих результатів, зазначено особистий внесок здобувача, подано відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У першому розділі досліджено теоретико-методологічні та філософсько-світоглядні засади професійної компетентності майбутніх бакалаврів. Розкрито особливості історичного розвитку національного і зарубіжного досвіду щодо формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти. Проведено аналіз специфіки професійної підготовки бакалаврів комп'ютерної інженерії з урахуванням STEM-орієнтованого підходу. Сформовано структурну модель професійної компетентності майбутніх фахівців у зазначеній галузі освіти.

У другому розділі окреслено методологічні основи та педагогічні умови ефективного формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерної інженерії. Обґрунтовано структурно-функціональну модель цього процесу в умовах фахової передвищої освіти, а також описано педагогічну технологію її реалізації.

Третій розділ присвячено організації та методиці проведення педагогічного експерименту з формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти. Наведено результати експериментальної перевірки запропонованої моделі та представлено практичні рекомендації щодо її впровадження.

У висновках подані основні результати дисертаційного дослідження, що відображають методологічні основи професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти.

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, які опубліковані автором.

Основні положення й результати дисертаційного дослідження висвітлено в 26 публікаціях, серед яких 5 статей у наукових фахових виданнях України з педагогіки, 8 публікацій у збірниках матеріалів конференцій та 13 науково-методичних праць, що доповнюють наукові результати дисертаційного дослідження.

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації. Експертиза тексту дисертаційного дослідження та його результатів (висновків, пропозицій та рекомендацій) дає підстави стверджувати, що Слободянюк Л.В. було дотримано загальних вимог та вимог щодо академічної доброчесності. Дисертанткою відповідним чином оформлені посилання на наукові та документальні джерела, статистичні матеріали. Анотація поданого дисертаційного дослідження є чіткою характеристикою роботи, відображає мету та новизну наукової праці. Зміст анотації не містить відомості, які були б відсутні у тексті дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих дисертанткою результатів загалом, вважаємо за доцільне висловити певні побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. У дисертації, що є в цілому досить об'ємною за змістом, перший (теоретичний) розділ не зважаючи на його деталізацію та логічну структурованість, видається дещо перевантаженим у загальній побудові наукового дослідження.
2. У деяких фрагментах дисертаційного дослідження сприйняття тексту ускладнюється через нечітке розмежування авторських міркувань і цитованих положень інших дослідників. Зокрема, не в усіх випадках дотримано норм української мови щодо оформлення цитат – відсутнє належне використання лапок. Це ускладнює ідентифікацію меж між позицією науковця, на якого посилається дисертантка, та власними висновками й міркуваннями авторки дослідження.
3. У деяких моментах робота містить стилістичні огріхи.

Проте висловлені зауваження не знижують загального позитивного враження від дисертаційного дослідження.

Висновок. Рецензоване дисертаційне дослідження Слободянюк Людмили Володимирівни «Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з комп'ютерної інженерії у закладах фахової передвищої освіти», подане на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки за актуальністю, змістом, обсягом, науковою новизною, обґрунтованістю наукових положень, достовірністю, практичним значенням є завершеним, цілісним, самостійним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам, що визначені наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого КМУ від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Слободянюк Людмила Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри комп'ютерної та

програмної інженерії Українського

державного університету імені

Михайла Драгоманова

Олександр ГАЛИЦЬКИЙ

